

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. PhDr. Aleny Novotné, Ph. D., a JUDr. Lucie Bičákové ve věci

žalobců: a) **[ŽALOBKYNĚ A]**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená advokátem JUDr. Tomášem Nielsenem
sídlem Malá Štěpánská 1932/3, 120 00 Praha 2

b) **[ŽALOBCE B]**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx

proti
žalované: **ČESKÁ TELEVIZE**, IČO 00027383
sídlem Na Hřebenech II 1132/4, 140 70 Praha 4

o ochranu osobnosti,

k odvolání **žalobců** proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. března 2024, č. j. 16 C 125/2022-261 ve znění opravného usnesení ze dne 25. března 2024, č. j. 16 C 125/2022-269

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** v zamítavých výrocích o věci samé I., IV. a VI. **potvrzuje.**
- II. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku II. **mění** tak, že žalovaná je povinna odstranit ze svých internetových stránek záznam dílu pořadu Newsroom ČT24 ze dne xxx, uvedeného pod odkazem: xxx v rozsahu od 9. minut 33. vteřiny do 9. minuty 58. vteřiny, a to do 1 týdne od právní moci rozsudku.

- III. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku III. **mění** tak, že žalovaná je povinna zveřejnit nejpozději ve druhém nejbližším následujícím díle pořadu Newsroom ČT24 omluvu žalobkyni ve znění: „Česká televize se omlouvá [Žalobkyně A], za to, že neoprávněně zveřejnila v pořadu Newsroom ČT24 ze dne xxx její fotografii a jméno ve spojení s příklady tzv. antivaxerských či dezinformačních komunit a ve spojení s šířením nebezpečných výmyslů a neposkytla jí jakýkoli prostor k vyjádření. Tím se Česká televize zcela neoprávněně hrubě dotkla dobrého jména, profesní i osobní cti [Žalobkyně A]“; a tuto omluvu ponechat přístupnou veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu na svých stránkách <https://www.ceskatelevize.cz> minimálně po dobu 3 měsíců.
- IV. Ve výroku V. **se** rozsudek soudu I. stupně **mění** tak, že žalovaná je povinna uhradit žalobkyni a) 20 000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku, co do zamítnutí částky 30 000 Kč **se** tento výrok **potvrzuje**.
- V. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni a) na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 59 720,50 Kč, a to ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Tomáše Nielsena.
- VI. Žalobce b) je povinen zaplatit žalované na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 6 900 Kč, a to ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

- Soud I. stupně zamítl žalobu s návrhem, aby žalovaná odstranila záznam dílu pořadu Newsroom ČT24 ze dne xxx, uvedeného pod odkazem: xxx v rozsahu od 7 min. 55 vteřiny do 8 min. 17 vteřiny z internetových stránek provozovaných žalovanou (výrok I.), a s návrhem, aby žalovaná odstranila záznam dílu pořadu Newsroom ČT24 ze dne xxx, uvedeného pod odkazem: xxx v rozsahu od 9 min. 33 vteřiny do 9 min. 58 vteřiny z internetových stránek provozovaných žalovanou (výrok II.).
- Zamítl návrh uložit žalované povinnost zveřejnit v nejbližším následujícím díle pořadu Newsroom ČT24 omluvu žalobkyni ve znění: „Česká televize se omlouvá [Žalobkyně A], za to, že neoprávněně zveřejnila v reportáži ze dne xxx pod názvem „Xxx xxx“ její fotografii a jméno ve spojení s příklady tzv. antivaxerských či dezinformačních komunit ve spojení s šířením nebezpečných výmyslů, a neposkytla jí jakýkoli prostor k vyjádření. Tím se Česká televize zcela neoprávněně hrubě dotkla dobrého jména, profesní i osobní cti [Žalobkyně A] Tím, že Česká televize nepožádala [Žalobkyně A], předem o vyjádření a spolehla se na nepodložené informace Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a na zcela nedůvěryhodné zdroje v podobě portálu SeznamZpravy.cz a Forum24, projekt Manipulatori.cz, projekt Čeští elfové, projekt Investigace.cz a osoby označované jako Iluminátor.cz, porušila navíc zásadu objektivity, vyváženosti, všestrannosti a pravdivosti.“, **in eventum** „Česká televize se omlouvá [Žalobkyně A] za to, že neoprávněně zveřejnila v pořadu Newsroom ČT24 ze dne xxx její fotografii a jméno ve spojení s příklady tzv. antivaxerských či dezinformačních komunit, ve spojení s šířením nebezpečných výmyslů a neposkytla jí jakýkoli prostor k vyjádření. Tím se Česká televize zcela neoprávněně

hrubě dotkla dobrého jména, profesní i osobní cti [Žalobkyně A]“; a tuto omluvu ponechat přístupnou veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu na svých stránkách <https://www.ceskatelevize.cz> minimálně po dobu 3 měsíců (výrok III.).

3. Zamítl návrh uložit žalované zveřejnit v nejbližším následujícím díle pořadu Newsroom ČT24 omluvu žalobci ve znění: *„Česká televize se omlouvá [Žalobce B], že v reportáži ze dne xxx pod názvem „Xxx xxx“ neoprávněně uvedla [Název spolku], z. s., jehož je [Žalobce B] spoluzakladatelem a s jehož jménem je u veřejnosti spojována i odborná činnost [Žalobce B], mezi příklady tzv. antivaxerských či dezinformačních komunit, ve spojení s šířením nebezpečných výmyslů, a neposkytla [Žalobce B] ani jiným představitelům [Název spolku] jakýkoli prostor k vyjádření. Tím se Česká televize zcela neoprávněně hrubě dotkla dobrého jména, profesní i osobní cti [Žalobce B]. Tím, že Česká televize nepožádala [Žalobce B] ani nikoho z dalších spoluzakladatelů spolku [Název spolku] předem o vyjádření, a spolehla se na nepodložené informace Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a na zcela nedůvěryhodné zdroje v podobě portálu SeznamZpravy.cz a Forum24, projekt Manipulatori.cz, projekt Čeští elfové, projekt Investigace.cz a osoby označované jako Iluminátor.cz, porušila navíc zásadu objektivnosti, vyváženosti, všestrannosti a pravdivosti.“, in eventum „Česká televize se omlouvá [Žalobce B] za to, že v pořadu Newsroom ČT24 ze dne xxx neoprávněně zveřejnila jeho fotografii a že uvedla [Název spolku], z. s., jehož je [Žalobce B] spoluzakladatelem, obojí ve spojení s příklady tzv. antivaxerských či dezinformačních komunit, ve spojení s šířením nebezpečných výmyslů, a neposkytla [Žalobce B] jakýkoli prostor k vyjádření. Tím se česká televize zcela neoprávněně hrubě dotkla dobrého jména, profesní i osobní cti [Žalobce B].“; a tuto omluvu ponechat přístupnou veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu na svých stránkách <https://www.ceskatelevize.cz> minimálně po dobu 3 měsíců (výrok IV.). Zamítl návrh, aby žalovaná zaplatila žalobkyni částku 50 000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok V.) a aby žalovaná zaplatila žalobci částku 30 000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok VI.). Žalobcům uložil zaplatit společně a nerozdílně žalované náhradu nákladů soudního řízení ve výši 4 200 Kč ve lhůtě do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok VII.).*
4. V písemném vyhotovení rozsudku došlo oproti jeho vyhlášení ve výrocích III. a IV. k pochybení, neboť soud I. stupně v nich uvedl, že ohledně těchto nároků žalobě vyhovuje, ačkoli vyhlásil zamítavý rozsudek a také jej jako zamítavý odůvodnil. Opravným usnesením, které samostatně nabylo právní moci, tuto chybu napravit.
5. Předmětem řízení je odškodnění žalobců za tvrzené porušení jejich osobnostních práv. Žalobce [Žalobce B], xxx a spoluzakladatel [Název spolku], z. s. a žalobkyně [Žalobkyně A], xxx, podporovatelka [Název spolku], z. s. žalobou brojí proti obsahu pořadu Newsroom ČT24, vysílanému žalovanou dne xxx. Žalovaná v něm měla o žalobcích uvést, že jsou „šířitelé lží, nebezpečných nesmyslů a dezinformací“ a že subjekt [Název spolku] z. s. patří do tzv. „antivaxerské“ skupiny, která šíří lži a dezinformace. Žalobci namítli, že cílem činnosti [Název spolku] z. s. je poskytnout veřejnosti objektivní informace odborné povahy, mimo jiné o onemocnění Covid-19. Reportáž neuvedla konkrétně, které konkrétní informace měly být nepravdivé. Žalovaná v pořadu označila výrok, že „třetí dávka očkování je zbytečná“, za „nebezpečný výmysl“. Žalovaná nedala žalobcům žádný prostor pro vyjádření k publikovaným názorům a neoprávněně zveřejnila podobizny žalobců. Celkové vyznění reportáže žalované jako poskytovatele veřejné služby v oblasti televizního vysílání žalobci vnímají jako útočné, hanobící a hrubě poškozující jejich dobré jméno.
6. Žalovaná se žalobě bránila tvrzením, že na užití podobizen žalobců měla novinářskou licenci, neboť žalobce sám svou podobiznu zveřejnil na webu [Název spolku], z. s., a podobizna žalobkyně byla převzata z článku „Xxx xxx xxx xxx.“ na stránkách www.parlamentnilisty.cz. Žalovaná uvedla, že v článku jsou šířeny informace, které jsou v přímém rozporu s informacemi zveřejněnými Ministerstvem zdravotnictví a vládou ČR. Žalovaná z oficiálních vládních stanovisek vychází. Věcně tak oponovala názoru žalobkyně, že „třetí dávka je jen nouzovým řešením pro rizikové

skupiny, protože opakovaná aplikace staré vakcíny organismus nic nového nenaučí... a že nová virová mutace na naše opatření kašle ...“ Argumentovala dále tím, že na názory žalobců upozornila i další média – např. www.aktualne.cz, www.manipulatori.cz, www.forum24.cz.

7. Z účastníky navržených důkazů provedl soud I. stupně jen některé: článek o žalobci „Xxx xxx xxx xxx“, publikovaný na www.seznamzpravy, článek „Xxx xxx xxx xxx“, publikovaný na www.parlamentnilisty.cz, text „Xxx xxx xxx xxx – [Název spolku] a spol.“, publikovaný organizací Sisyfos – Český klub skeptiků jeho webových stránkách, zprávu Rady ČT z 20. 7. 2022, v níž Rada ke stížnost žalobců na předmětný pořad Newsroom ČT24 konstatovala, že „pokud označí ČT v rámci plnění úkolů veřejné služby někoho jako dezinformátora, je nutné věc doložit, navíc diváci neočekávají, že veřejnoprávní televize se bude spoléhat na neziskové organizace. Nebyl dán prostor poškozeným osobám zveřejněným v reportáži a byl porušen Kodex ČT...“. Svá skutková zjištění popsal nalézací soud v odst. 13 až 23 odůvodnění rozsudku. V odst. 20 odůvodnil neprovedení dalších důkazů tím, že to nebylo zapotřebí pro rozhodnutí ve věci samé. Uvedl, že se řídil závazným právním názorem odvolacího soudu, vyjádřeným ve zrušujícím usnesení ze dne 30. 6. 2023, č. j. 29 Co 132/2023-159.
8. Závěr o skutkovém stavu doplněný právním posouzením formuloval soud I. stupně v odst. 33 až 40. Vyšel ze zjištění, že žalovaná odvysílala dne xxx pořad Newsroom ČT24, který obsahoval pasáž nazvanou „Xxx xxx. Pořad je na internetových stránkách provozovaných žalovanou stále dostupný. Pořad byl uveden reportérkou „Xxx xxx xxx xxx“ a jak se „Xxx xxx xxx xxx“. V pořadu byly uvedeny kanály dezinformací - dezinformační weby, řetězové e-maily, pseudolékařské organizace a facebookové skupiny. Redaktorka žalované v pořadu ukázala facebookovou stránku [Název spolku], z. s., jeden příspěvek obsahoval fotografii a jméno žalobkyně. Dále byla v pořadu vidět fotografie žalobce s nápisem Xxx xxx xxx xxx. Zazněla v něm informace, že [Název spolku] nabádá občany, aby nahlašovali ty, kdo fórem publikované názory na pandemii Covidu-19 vyvracejí.
9. Po právní stránce soud I. stupně aplikoval ust. § 81 odst. 1 a odst. 2 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále jen o. z.), připomněl ust. § 2951/2 a § 2956 o. z. Jako důvod zamítnutí veškerých nároků žalobců konstatoval, že žalovaná nepřekročila dovolenou mez informování veřejnosti, které nelze oddělit od atmosféry doby, která ve společnosti v době pandemie nemoci Covid-19 panovala. Šlo o ostrou, oboustranně agresivní společenskou diskusi mezi příznivci a odpůrci očkování. Soud I. stupně měl za to, že zobrazení podoby obou žalobců je ospravedlněno tím, že je žalobci měli na internetu publikované. Redaktorka žalované vyjádřila svůj názor na to, co je či není „nebezpečný výmysl“, či co je „pravda“. Ve společnosti v předmětné době významně převážil názor, že opakované očkování je prospěšné. Oficiální doktrína vlády a ministerstva zdravotnictví v této otázce byla dlouhodobě konstantní a v souladu s postupem v jiných zemích, zejména v Evropské unii. Žalovaná v uvedeném pořadu prezentovala oficiální stanovisko vlády k této otázce. Ani jednoho ze žalobců osobně nenapadla. Výhrady vyjádřila proti subjektu [Název spolku], z. s. a konstatovala, že žalobci jsou v tomto spolku činní. Kritizovaným pořadem žalovaná plnila svou funkci veřejnoprávního média, která informuje veřejnost o aktuálním dění ve společnosti a rozpoutává společenskou diskusi o významných tématech. Problematika onemocnění Covid-19 v rozhodném období byla jedním z nejvýznamnějších témat ve společnosti. Reportáž nemohla přivodit žalobcům újmu zasluhující soudní ochranu. Proto soud I. stupně žádnému z požadavků žalobců, tj. žádosti o odstranění části pořadu, omluvě v základní ani v eventuální podobě a relutární satisfakci nevyhověl.
10. Žalobci podali proti rozsudku včasné odvolání. Tvrdili v něm, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Soud I. stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností a na základě nesprávných skutkových zjištění dospěl k nesprávnému právnímu posouzení. Uplatnili odvolací

důvody upravené v ust. § 205 odst. 2, písm. c), d), e) a g) o. s. ř. V odvolání namítli, že rozsudek postrádá přesvědčivé odůvodnění. Soud I. stupně se nevypořádal s otázkou, jak kritika subjektu [Název spolku] zasáhla do osobnostních práv žalobců. Dospěl k závěru, že žalovaná konkrétní reportáží pouze plnila svou zpravodajskou úlohu. Žalovaná však podle žalobců neprokázala, že by žalobci nebo spolek [Název spolku] lhali, šířili dezinformace a nebezpečné výmysly. Podle žalobců soud I. stupně obešel pokyny Městského soudu v Praze, udělené mu v usnesení ze dne 30. 6. 2023, čj. 29 Co 132/2023-159. Nerozlišil, zda posuzuje žalobou namítané výroky za skutkové či hodnotící, a nezabýval se otázkou jejich pravdivosti. Zjednodušujícím způsobem konstatoval, že dle jeho názoru nemohly výroky, které žalobci žalobou napadli, vůbec zasáhnout do jejich osobnostních práv, aniž by tento závěr odůvodnil. V bodě 32 rozsudku soud I. stupně odepřel žalobcům poučení dle ust. § 118a o. s. ř. Žalobce se v odvolání rovněž ohradil proti důkazu provedenému rozhodnutím senátu kárné komise ČAK sp. zn. K 61/2022 a K 62/2022. Civilní soud je takovým rozhodnutím vázán pouze v otázce viny, nikoli jeho odůvodněním a skutkovými zjištěními.

11. Soud I. stupně neumožnil žalobcům uplatnit procesní obranu v otázce, která byla pro posouzení věci klíčová, totiž že žalobce se díky své prezentaci na veřejnosti nemůže divit vystupování proti své osobě. Tento přístup soudu naznačuje hostilní přístup soudu k žalobcům, zejména k žalobci. Za nepřijatelnou žalobci považují argumentaci soudu I. stupně v bodě 37 rozsudku o tom, že [Název spolku] mezi svými příznivci šíří nebezpečné výmysly o tom, že třetí dávka proti Covidu-19 je zbytečná. Takový názor v předmětném článku ale nezazněl, žalobci nic takového netvrdili. Subjekt [Název spolku] byl označen za dezinformační komunitu. Soud označil tvrzení, že [Název spolku] je komunitou antivaxerskou, za pravdivou informaci, neboť fórum „brojilo proti řízenému očkování státem, k očkování přistupovalo jednoznačně kriticky, přiklonilo se na stranu toho tábora, který veřejně brojil proti očkování občanů proti onemocnění Covid-19“. Podle soudu I. stupně nebylo třeba prokazovat, že žalobci lhali, šířili dezinformace a výmysly. Se skutečností, že žalobci zastávají odlišný názor od oficiálního názoru vlády ČR, podle soudu I. stupně žalovaná může nakládat, jak uzná za vhodné, pokud tím citelně nezasáhne do osobnostní sféry obou žalobců a její hodnocení se nevymkne ze vzájemné veřejné diskuse mezi zastánci a odpůrci očkování. K takovému excesu podle soudu I. stupně nedošlo.
12. Tvrzení soudu o tvrdém přístupu odpůrců očkování proti oponentům postrádá návaznost na předmětné řízení, nemá oporu v dokazování. Soud nevysvětlil, proč by ostrá diskuse vedená jakousi anonymní komunitou odpůrců očkování měla opravňovat žalovanou veřejnoprávní televizi k šíření nepravdivých informací o spolku [Název spolku], potažmo o osobách s ním spojených. Konstatování, že subjekt [Název spolku] je komunitou antivaxerskou, označil soud za pravdivou informaci proto, že k očkování přistupovalo kriticky. Podle žalobců je označení „antivaxer“ difamační, je spojováno s osobami, které brojí proti očkování bez reálných odborných argumentů. Žalobci takto nikdy nejednali.
13. Soud I. stupně opírá své rozhodnutí o tvrzení, že stanovisko žalobců bylo známo (proto jim ani žalovaná nemusela dát prostor pro vyjádření) a že na veřejnosti probíhala oboustranná a demokratická diskuse. Nic z toho nebylo během řízení prokázáno. Naopak žalobci opakovaně tvrdili a prokázali, že jejich názorům nebyl ze strany veřejnoprávní televize poskytnut prostor, že byli jednostranně dehonestováni, aniž by měli možnost se bránit. Soud I. stupně řadí žalobce a spolek [Název spolku] do „tábora odpůrců očkování“, proti tomu se žalobci ohrazují. Na rozdíl od jiných kritiků nikdy nebrojili proti očkování jako takovému, brojili proti neodbornému způsobu, jímž bylo k očkování přistoupeno ze strany státu za podpory veřejnoprávních médií.
14. Soud nevysvětlil, kdo jsou podle jeho úvahy členové „tábora odpůrců očkování“. Svým pojetím se postavil do zřejmě „správného“ tábora společně se žalovanou, zatímco žalobce vnímá jako členy

„druhého“ tábora. Žalobci uvedli, že pokud by tomu tak bylo, byl by soudce z rozhodování vyloučen z důvodu podjatosti.

15. Právní názor soudu I. stupně obsažený v bodu 34 rozhodnutí, tedy, že by žalovaná postupovala nezákonně pouze v případě, že by vědomě a zásadně lhala a poskytla o žalobcích zcela zjevně nepřiměřené hodnotící soudy, nemá oporu v zákoně ani v judikatuře. Soud nepřihlédl k tomu, že vyjádření, která žalobci napadají, byla zveřejněna ve veřejnoprávním médiu s obrovským dosahem na širokou veřejnost. Právní názor soudu, že žalobcům nenáleží právní ochrana cti a důstojnosti, protože veřejně vystupovali s kritikou vládní doktríny, neobstojí.
16. Žalobci v odvolání zdůraznili, že by se nedomáhali soudní ochrany, pokud by žalovaná zveřejnila korektní kritiku založenou na pravdivých tvrzeních a hodnotících soudech s pravdivým základem. Žalovaná však žalobce (resp. zástupce spolku [Název spolku]) obvinila z vědomého šíření lží s cílem ovlivnit názory ostatních (šíření dezinformací), z nekritického a nevědeckého odporu proti očkování (antivaxerská komunita) a šíření nebezpečných výmyslů.
17. Závěrem žalobci navrhli, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že žalobě vyhově a uloží žalované zaplatit jim náhradu nákladů řízení, a pro případ, že jej zruší, aby věc rozhodl jiný samosoudce v souladu s ustanovením § 221 odst. 2 o. s. ř., neboť zákonný soudce nedodržel závazný právní názor odvolacího soudu a vedl řízení způsobem, který vytváří pochybnosti o nestrannosti a nepodjatosti soudce.
18. Žalovaná podala k odvolání písemné stanovisko. Závěry soudu I. stupně má za správné včetně správného výběru provedených důkazů. Zveřejnění podobizen žalobců v uvedeném pořadu Newsroom ČT24 bylo důvodné, protože oba žalobci mají vztah k subjektu [Název spolku], z. s. Pokud nyní žalobci nesouhlasí s uveřejněním podobizen, namítá žalovaná, že byly v konkrétním pořadu zveřejněny v rozsahu a kontextu, který odpovídá dřívějšímu zveřejnění těchto podobizen na internetu, šlo navíc o velmi krátké zveřejnění. Tvrzení, že zveřejnění podobizen mělo na žalobce negativní dopad, má žalovaná za spekulaci.
19. Reportáž kritizovala spolek [Název spolku], nikoli osobně žalobce. Dále žalovaná zdůraznila, že oficiální přístup lékařských kapacit k onemocnění Covid-19 a očkování proti němu byl obecně ve společnosti znám, vláda ČR opakovaně vysvětlovala, proč je očkování nezbytné. Žalovaná neoznačila žalobce za lháře, z obsahu reportáže to podle ní nevyplývá. Redaktorka v něm mluví o výmyslu, že třetí dávka očkování je zbytečná, a o výzvě k nahlašování odpůrců [Název spolku]. Žalovaná dávala a dává ve svém vysílání prostor také oponentním názorům, doložila to i Radě pro rozhlasové a televizní vysílání. Závěrem navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně potvrdil jako věcně správný.
20. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 212 a § 212a odst. 5 a 6 o. s. ř. včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo, a shledal odvolání žalobkyně důvodným a odvolání žalobce nedůvodným.
21. Z procesního hlediska došlo v postupu soudu I. stupně k vadě, neboť soud I. stupně při jednání konaném dne 15. 2. 2024 připustil rozšíření původního žalobního petitu o další petit, který žalobci nazvali eventuálním. O obou petitech s požadavky na dvě verze omluvy pro každého ze žalobců pak rozhodoval (srov. výše v odst. 2 a 3). Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu se podává, že eventuální petit je složen ze dvou částí: v primárním petitu se žalobce domáhá rozhodnutí o určité povinnosti (typicky vydání věci), a pro případ, že takovou povinnost uložit nelze, se žalobce v eventuálním petitu domáhá uložení povinnosti odlišné, např. peněžité náhrady (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2023, sp. zn. 27 Cdo 333/2022). V projednávané věci žalobci

uplatnili na základě stejného skutku a stejných tvrzení dvě varianty omluvy, lišící se pouze rozsahem. O eventuální petit se tedy nejedná, žalobci tím dali pouze soudu na výběr, zda vyhová jejich požadavku v širším či užším rozsahu. Po poučení odvolacím soudem žalobci při jednání dne 14. 7. 2024 upravili žalobní petit tak, že setrvali pouze na návrhu omluv v zúženém rozsahu, tedy ve znění, které původně navrhli jako eventuální. Odvolací soud tuto změnu připustil. Tím byl předmět řízení postaven najisto.

22. Pokud žalobci v odvolání kritizovali vysvětlení soudu I. stupně, proč jim neudělil kvalifikované poučení dle ust. § 118a o. s. ř. (srov. odst. 32 rozsudku soudu I. stupně), dává jim odvolací soud za pravdu. Soud I. stupně uvedl, že k poučení v daném případě nedošlo, neboť soud vyšel z přesvědčení, že „pokud došlo k zamítnutí žaloby, pak jakkoli se tak stalo, žalobci poskytli soudu dost svých skutkových tvrzení a nebylo reálné, co jiného či dalšího by měli tvrdit, a k tomu se pak připíná i důkazní povinnost k takovýmto tvrzením, když bylo zřejmé, že ani žádné další jiné, ať už účastníky označované či neoznačené důkazy, by nemohly ve svém důsledku přivodit jiné rozhodnutí, než zamítnutí žalobního návrhu“. Odvolací soud svým pokynem v předchozím zrušujícím rozhodnutí neměl na mysli formální splnění poučovací povinnosti. Smyslem ust. § 118a je ochrana účastníka před zamítnutím žaloby z důvodu neunesení břemene tvrzení či břemene důkazního, aniž by byl o tom předem poučen. Přitom poučení o důkazní povinnosti podle § 118a odst. 3 soud poskytne nejen účastníku, který dosud o sporném tvrzení neoznačil žádný důkaz nebo který sice o svém sporném tvrzení důkaz označil, avšak jde o důkaz zjevně nezpůsobilý sporné tvrzení prokázat, ale i tehdy, provedl-li soud ohledně sporného tvrzení účastníkem navržené důkazy, jestliže jimi nedošlo k jeho prokázání, a jestliže proto (z důvodu neunesení důkazního břemene) účastník předpokládaně nebude ve věci úspěšný (NS sp. zn. 21 Cdo 2604/2009). Současná judikatura klade na poučení dle ust. § 118a o. s. ř. nárok z hlediska jeho konkrétnosti a návodnosti. To však neznamená, že soudce si musí vědom být toho, že existují konkrétní tvrzení, resp. důkazy, jimiž by poučený účastník mohl přivodit svůj úspěch ve věci. Jde totiž současně o zamezení překvapivosti rozhodnutí. Prostřednictvím poučení se účastníku má dostat informace, ve kterých ohledech mají jeho skutková tvrzení mezery a nesrovnalosti, zprostředkovat mu předběžný názor soudu na důkazní situaci. Proto nelze poučovací povinnost odmítnout s tím, že „není reálné, že by účastník ještě něco dalšího tvrdil, resp. že by po poučení navrhl nějaký relevantní důkaz“, s tím, že o zamítnutí návrhu už má soud jasno. Tento závěr neplatí bezvýjimečně, např. v případě nedostatku aktivní nebo pasivní věcné legitimace.
23. Nicméně nedostatek procesního poučení, k němuž se soud I. stupně výše popsaným způsobem přihlásil, nebrání tomu, aby odvolací soud rozsudek napadený odvoláním přezkoumal (srov. § 213b odst. 2 o. s. ř.).
24. Soud I. stupně provedeným dokazováním a z něj vyplývajícím skutkovým závěrem vytvořil solidní základ pro právní posouzení nároků žalobců. V jeho postupu, kdy zamítl další důkazní návrhy a odůvodnil tento postup procesní ekonomii, neshledal odvolací soud pochybení, které by mohlo vyústit ve věcně nesprávné rozhodnutí. Odvolací soud měl však současně za potřebné v souladu s ust. § 213 odst. 2 o. s. ř. zopakovat listinný důkaz - článek „Xxx xxx xxx xxx.“, publikovaný na www.parlamentnilisty.cz, a převzatý i s fotografií žalobkyně na webových stránkách [Název spolku], z. s. Tento článek byl v předmětném pořadí žalované komentován v kontextu výkladu o dezinformacích. Odvolací soud učinil skutkové zjištění, že článek, jehož žalobkyně není autorkou, obsahuje informace o časové účinnosti vakcín proti Covidu-19 a studiích, které na toto téma byly provedeny v zahraničí i v České republice. O žalobkyni se v článku uvádí, že je zakládající členkou Xxx xxx, xxx a xxx. Článek cituje poznatek žalobkyně, že „v izraelské studii se porovnávaly skupiny osob očkováných dříve a později a výskyt infekcí byl vyšší u osob očkováných před delší dobou. Žalobkyně v článku připouští, že vliv na výsledek studie mohla mít také skutečnost, že dříve byli očkováni starší lidé. Podle studie z Kataru byla nejvyšší odolnost vůči infekci zjištěna po druhé

dávce vakcíny, ta však postupně slábla a po 5-7 měsících byla 20%ní. Také studie ze Švédska ukázala maximální účinnost krátce po druhé dávce vakcíny, po 7 měsících však byla nulová. Pokles účinnosti ukazují i česká data. Článek dále popsal úvahu o tom, že snižující se účinnost vede k podpoře aplikace třetí dávky. Chybí však poznatky o její účinnosti, odborníci s netrpělivostí očekávají další publikace. Organismus pravděpodobně chrání prodělání infekce, které aktivuje slizniční imunitu, tvorbu sekrečního IgA, tvorbu pestřejší škály protilátek a větší počet typů T lymfocytů. Pak jsou lidé odolnější i vůči jiným variantám koronaviru. Opakovaná aplikace staré vakcíny organismus nic nového neučí. Dále se článek věnuje názorům žalobkyně na ochranu rizikových skupin obyvatelstva. Cituje její zkušenosti z testování hladiny protilátek u 360 starších osob ve zdravotním ústavu v xxx a v xxx. Ponechává nezodpovězeny otázky, proč po prodělání infekce nejsou lidé chráněni před další nákazou, jaká byla hladina protilátek u lidí, kteří onemocněli vážně – zda vysoká nebo extrémně nízká. Žalobkyně ve vyjádření pro Parlamentní listy varovala před používáním rychlostestů, které mají výrazně nižší záchyt protilátek. Doporučila zamyslet se nad grafem očkovaných a neočkovaných lidí po infekci a bez prodělání infekce, kteří byli léčeni na JIP, autora A. K.. Graf ukazuje, že člověka lépe chrání prodělaná infekce. Doporučila, aby lidé posilovali svou imunitu na základě selského rozumu, vyhýbáním se stresu. Dlouhodobé nošení respirátorů snižuje expozici virů, které imunitní systém trénují. Chránit se před prskajícím infekčním člověkem je rozumné, ale hysterickou ochranu před neviditelným nepřítelem je třeba skončit. Je třeba dodržovat rozumná pravidla. Vyzvala k tomu, aby se přestali testovat zdraví lidé. Je třeba testovat nemocné a jejich blízké kontakty. Xxx xxx, xxx a xxx sepsalo teze pro potřeby nového poradního týmu, pro politiky i pro veřejnost. Teze byly schváleny Společností pro lékařskou mikrobiologii a Asociace poskytovatelů sociálních služeb je rozeslala svým členům.

25. V komentáři, podaném k citovanému článku v pořadu Newsroom24 nebylo blíže vysvětleno, v čem má spočívat nepravdivost nebo dezinformační charakter názorů a poznatků, které žalobkyně svými sděleními pro Parlamentní listy zveřejnila. Žalobkyně k provedenímu důkazu uvedla, že v článku vyjádřila názor, že také prodělání infekce poskytuje nějakou imunitu. Kdo nemoc prodělal, nepotřebuje tři dávky vakcíny. Ale pro seniory, kteří nemoc neprodělali, nebyla jiná možnost než aplikovat třetí dávku.
26. Odvolací soud dospěl z provedeního důkazu ke zjištění, že citovaný článek neproказuje žádné dezinformace a rozhodně žádné nebezpečné výmysly, které by pocházely od žalobkyně. Z toho lze učinit skutkový závěr, že informace o tomto článku a o žalobkyni v kontextu popisu zdrojů dezinformací jako skutkové tvrzení nemá pravdivostní základ ani logický důvod. Pokud se pořad kriticky vyjádřil k některým aktivitám [Název spolku], z. s., oprávněnost takového počínání soud v tomto řízení nehodnotí. Ani kdyby šlo o oprávněnou kritiku, nelze samotnou skutečností, že žalobkyně je podporovatelkou tohoto spolku, odůvodnit označení názorů žalobkyně za dezinformace, když z konkrétního důkazu nic takového nevyplývá.
27. Nároky žalobkyně odvolací soud posoudil následovně: Samotné zveřejnění podobizny nelze žalované vytknout, neboť podobizna žalobkyně je dostupná na veřejně dostupných webových stránkách. Nicméně kontext s kritikou antivaxerských aktivit a šíření dezinformací se nepochybně negativně dotkl profesní cti žalobkyně. I v tomto případě je zapotřebí ctít proporcionalitu práv osobnosti na ochranu a práva veřejnosti na informace, jak tím argumentovala žalovaná. Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 4022/17 vyslovil, že *řešení kolize svobody projevu podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod na straně jedné a práva na ochranu osobnosti podle čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod závisí na vzájemném poměrování obou těchto práv v kontextu okolností posuzované věci. Zohledněny musí být zejména 1) povaha výroku (zda jde o skutkové tvrzení nebo hodnotící soud), 2) obsah výroku (například zda jde o projev „politický“ či „komerční“), 3) forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní, či dokonce vulgární), 4) postavení kritizované osoby (například zda jde o osobu veřejně činnou, či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou), 5) zda se výrok (kritika) týká soukromé či veřejné*

sféry kritizované osoby, 6) chování kritizované osoby (například zda kritiku sama „vyprovokovala“ či jak se ke kritice postavila), 7) kdo výrok pronáší (například zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně 8) kdy tak učiní (například jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil). Každý z těchto faktorů hraje jistou roli při hledání spravedlivé rovnováhy mezi základními právy stojícími v kolizi. Jejich relativní váha závisí vždy na jedinečných okolnostech každého případu. Tento výčet relevantních faktorů ale není taxativní. V úvahu musí být vždy vzat celkový kontext věci a ve specifických případech mohou být významné i okolnosti, jež nelze do žádné z právě uvedených kategorií zařadit.

28. V daném případě bylo podstatné, že obsah sdělení žalované a celkové vyznění její reportáže ve vztahu k žalobkyni nebylo pravdivé a nemělo objektivní oporu ve skutečnosti. Ačkoli žalobkyně vstoupila se svými názory do veřejného prostoru, nebylo prokázáno, že by se jednalo o dezinformace nebo výmysly. Naopak šlo o názory otevřené, hodnotící jednotlivá fakta a ponechávající prostor pro zodpovězení některých otázek v budoucnu. Naproti tomu reportáž měla vyznění odsuzující, odstrašující od určitých informačních zdrojů, mezi něž byla žalobkyně neprávem zařazena. Žalovaná ani nedala žalobkyni prostor k vyjádření. Toto pochybení nelze bagatelizovat jen proto, že v reportáži zazněly i kritické názory, jak to učinil soud I. stupně. Jedná se tedy o nepřiměřené hodnocení, které nemá oporu v objektivní skutečnosti. Sdělení žalované je takového charakteru, že mohlo způsobit poškození profesní cti a pověsti žalobkyně. Újma žalobkyně, způsobená žalovanou, proto zaslouží soudní ochranu. Odvolací soud tudíž požadavku žalobkyně na odstranění předmětné pasáže citovaného pořadu v souladu s ust. § 82 o. z. vyhověl. Vzhledem k intenzitě zásahu do profesní cti a dlouhodobosti zveřejnění nepravdivé pasáže uložil žalované poskytnout žalobkyni omluvu a po přiměřenou dobu ji zveřejnit se stejným dosahem, jaký měl původní pořad. Konečně odvolací soud zvážil rovněž nárok na peněžité zadostiučinění a přiznal žalobkyni symbolickou náhradu její újmy stanovenou částkou 20 000 Kč.
29. U žalobce nebyl důvod hodnotit jeho postoj k očkování a dalším opatřením přijatým během pandemie Covid-19, jak tím argumentovala žalovaná. V pořadu ze dne xxx žádné takové hodnocení nezaznělo. Svou fotografii žalobce zřejmě se svým souhlasem umístil na webové stránky a facebookový profil [Název spolku]. Pokud ji žalovaná v rámci informace o [Název spolku] na velice krátký okamžik zveřejnila, přisvědčuje odvolací soud její argumentaci, že pro to disponovala novinářskou licenci. Vzhledem k tomu, že o žalobci žádné konkrétní informace v pořadu nezazněly, není pochybením ani to, že žalovaná jemu osobně nedala prostor k vyjádření. To ovšem nemusí platit o novinářské povinnosti dát prostor k vyjádření kritizovanému spolku [Název spolku]. Veškerá tvrzení žalobce o způsobené újmě vycházejí z tohoto, že žalovaná porušila práva spolku [Název spolku]. Rozhodovací praxe soudů ovšem neodmítá za právnickou osobou vidět konkrétní osobnost a není vyloučeno, že se jí dotýká poškození subjektu, kterého je zakladatelem či představitelem. Nicméně předběžnou otázku, zda se žalovaná dopustila protiprávního jednání vůči spolku [Název spolku], nebyl soud v tomto řízení oprávněn řešit. Řeší ji v I. stupni věcně příslušný Městský soud v Praze v řízení sp. zn. 8 C 2/2022. Protože nebylo prokázáno, že by označeným pořadem žalovaná osobnostní práva žalobce porušila, byla žaloba v tomto rozsahu správně zamítnuta.
30. Výrok I
Co se týče žalobce, o jeho žalobních nárocích podle názoru odvolacího soudu rozhodl soud I. stupně věcně správně, proto byl rozsudek ve výrocích I., IV. a VI. podle ust. § 219 o. s. ř. potvrzen.
31. Výroky II., III a IV.
Pro výše popsané důvody odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně podle ust. § 220 odst. 1, písm. b) o. s. ř. změnil tak, že žalobě žalobkyně vyhověl.

32. Výrok V.

O nákladech řízení před soudy obou stupňů ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou rozhodl odvolací soud podle ust. § 224 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobkyně byla v řízení úspěšná s požadavkem napadený pořad odstranit, zveřejnit omluvu a uhradit peněžité zadostiučinění. Výše zadostiučinění závisela na úvaze soudu, proto je s odkazem na ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. žalobkyni přiznána plná náhrada nákladů řízení. Náklady řízení žalobkyně sestávají ze zaplaceného soudního poplatku z návrhu na zahájení řízení ve výši 2 000 Kč a z odvolání ve výši 2 000 Kč, dále z odměny advokáta ve výši, upravení ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Za každý z 13 následně vypočtených úkonů právní pomoci v této věci náleží dle advokátního tarifu odměna ve výši 3 100 Kč. Účelně byly uskutečněny: příprava a převzetí zastoupení, sepis žaloby, písemná stanoviska ve věci samé ze dne 17. 6. 2022 (doplněné dne 20. 6. 2022 a 11. 8. 2022), ze dne 18. 1. 2023, zastoupení při jednání soudu dne 3. 11. 2022 a 9. 2. 2023, odvolání ze dne 27. 3. 2023, účast na jednání soudu 2. 11. 2023 a 15. 2. 2024, písemné stanovisko ve věci samé ze dne 16. 11. 2023, písemný závěrečný návrh žalované z 28. 2. 2024, odvolání ze dne 9. 4. 2024, účast na jednání odvolacího soudu dne 4. 7. 2024. Za účast na vyhlášení rozsudku dne 5. 3. 2024 náleží odměna poloviční. Ke každému úkonu náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč dle ust. § 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu. Dále k náhradě náleží dle ust. § 137 odst. 3, písm. a) o. s. ř. 21% daň z přidané hodnoty, již je právní zástupce žalobkyně plátcem, a to ve výši ve výši 9 670,50 Kč.

Výpočet: $2\,000 + 2\,000 + 13 \times 3\,100 + 1 \times 1\,550 + 21\% \text{ z } 46\,050 = 59\,720,50 \text{ (Kč)}$.

33. Výrok VI

Žalobci odvolací soud dle ust. § 142 odst. 1 a § 151 odst. 3 ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. uložil nahradit žalované, která byla ve vztahu k němu v řízení úspěšná, náhradu nákladů řízení. Dosavadní náklady řízení byly žalované přiznány vůči oběma žalujícím, akcesorický výrok V. rozsudku soudu I. stupně je po změně rozsudku nahrazen výroky V. a VI. tohoto rozsudku. Náklady žalované sestávají z náhrady za 23 úkonů po 300 Kč dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., celkem 6 900 Kč. Žalovaná uskutečnila v řízení tyto úkony: písemná vyjádření k věci samé ze dne 18. 3. 2022, 23. 5. 2022, 26. 10. 2022, 11. 1. 2023, 1. 2. 2023, účast na jednání soudu dne 3. 11. 2022, 9. 2. 2023, vyjádření k odvolání žalobců ze dne 17. 4. 2023, písemná vyjádření k věci samé ze dne 21. 8. 2023, 6. 11. 2023, 19. 1. 2024, účast na jednání soudu 2. 11. 2023, 15. 2. 2024, písemný závěrečný návrh žalované z 29. 4. 2024, účast na vyhlášení rozsudku dne 5. 3. 2024, vyjádření k odvolání ze dne 23. 4. 2024, účast na jednání soudu dne 4. 7. 2024, každá účast na jednání znamená další úkon – přípravu na jednání.

34. Lhůty k plnění se řídí ust. § 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je za podmínek upravených v ust. § 237 a 238 o. s. ř. přípustné podat dovolání. Lhůta k podání dovolání je dvouměsíční, dovolání se podává prostřednictvím soudu I. stupně, rozhodne o něm Nejvyšší soud ČR.

Praha 4. července 2024

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje B. S.